

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри фінансів
д.е.н, професор
_____ Рамський А.Ю.
(підпис)
«__» _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: «Фінансова безпека підприємств в умовах економічної
нестабільності»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
072.00.01 «Фінанси і кредит»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Кваліфікація: Бакалавр фінансів, банківської справи та страхування

Виконав
студент групи Фікб-1-21-4.Од
(шифр групи)
Кривенко Ілля Сергійович
(П.І.Б.)

(підпис)

Науковий керівник

(науковий ступінь, вчене звання)

(П.І.Б.)

(підпис)

Київ - 2025

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри фінансів
д.е.н., професор
_____ Андрій РАМСЬКИЙ

ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
студента групи Фікб 1-21-4.Од
Кривенко Ілля Сергійович

**Тема роботи: «Фінансова безпека підприємств в умовах економічної
нестабільності»**

1. Вихідні дані:

2. Основні завдання:

3. Пояснювальна записка:

4. Графічні матеріали:

5. Додатки:

6. Строк подання роботи на кафедру «___» _____ 2025 р.

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор Житар М.О.

Завдання прийняв до виконання

«___» _____ 2025 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	6
1.1. Сутність і значення фінансової безпеки підприємств.....	6
1.3. Методичні підходи до оцінювання фінансової безпеки підприємств	16
Висновки до розділу 1	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АКОРДГРУП»	23
2.1. Оцінка фінансового стану ТОВ «Аккордгруп»	23
2.2. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства ТОВ «АКОРДГРУП».....	26
Висновки до розділу 2	31
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	33
Висновки до розділу 3	39
ВИСНОВКИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
ДОДАТКИ.....	48

ВСТУП

Сучасна економіка України функціонує в умовах нестабільного зовнішнього середовища, що характеризується військовими діями, інфляційними процесами, коливанням валютного курсу, зниженням ділової активності, порушенням логістичних ланцюгів та політичними ризиками. У таких обставинах питання забезпечення фінансової безпеки підприємств набуває особливої актуальності. Від рівня фінансової безпеки залежить не лише здатність суб'єкта господарювання до самозбереження, а й ефективність його функціонування та розвиток у довгостроковій перспективі.

Фінансова безпека підприємства є однією з ключових складових загальної економічної безпеки, що визначає здатність суб'єкта господарювання зберігати платоспроможність, фінансову стійкість, інвестиційну привабливість та забезпечувати безперервність операційної діяльності. Наявність ефективної системи управління фінансовою безпекою дозволяє підприємству мінімізувати ризики, оптимізувати ресурсну базу, адаптуватися до кризових ситуацій та забезпечувати стратегічний розвиток.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах економічної нестабільності, зокрема на прикладі ТОВ «АКОРД ГРУП», та розробка рекомендацій щодо підвищення їх фінансової стійкості.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- розкрити сутність та значення фінансової безпеки підприємства;
- ідентифікувати основні загрози фінансовій безпеці підприємств в умовах економічної нестабільності;
- проаналізувати методичні підходи до оцінювання фінансової безпеки;
- оцінити рівень фінансової безпеки ТОВ «АКОРД ГРУП»;

- дослідити вплив кризових явищ на фінансову безпеку підприємства;
- розробити стратегії та заходи щодо забезпечення фінансової безпеки підприємств.

Об’єктом дослідження є процес забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах економічної нестабільності. Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти формування та реалізації механізмів забезпечення фінансової безпеки на підприємствах, зокрема ТОВ «АКОРД ГРУП».

У процесі дослідження використовувалися такі **методи**: аналіз та синтез для вивчення теоретичних основ фінансової безпеки; індукція та дедукція для формулювання висновків; економіко-статистичні методи для аналізу фінансового стану підприємства; методи порівняння та узагальнення для розробки рекомендацій щодо підвищення фінансової безпеки.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання розроблених рекомендацій для підвищення фінансової безпеки підприємств в умовах економічної нестабільності. Зокрема, результати дослідження можуть бути впроваджені на ТОВ «АКОРД ГРУП» для покращення його фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Інформаційну базу дослідження склали наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів з питань фінансової безпеки, нормативно-правові акти України, статистичні дані, а також фінансова звітність ТОВ «АКОРД ГРУП» за 2020-2024 роки.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатку. Загальний обсяг роботи становить 53 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

1.1. Сутність і значення фінансової безпеки підприємств

Для ефективного функціонування підприємству необхідно бути готовим до протидії широкому спектру ризиків і загроз – як актуальних, так і тих, що можуть виникнути в майбутньому та негативно вплинути на його діяльність. Саме високий рівень фінансової безпеки є вирішальним чинником, що забезпечує реалізацію стратегічного курсу розвитку підприємства. Досягнення цього рівня можливе за умови стабільного фінансового становища, незалежності у прийнятті управлінських рішень, узгодженої роботи всіх підрозділів та ефективного захисту фінансових інтересів.

Постійні зміни в соціально-економічному середовищі призводять як до появи нових можливостей, так і до посилення дестабілізуючих чинників на ринку. У зв'язку з цим підприємства змушені безперервно шукати інноваційні підходи до подолання фінансових труднощів і зміцнення своєї безпеки в умовах нестабільності.

Фінансова та економічна безпека, як її складова, відображає загальний стан системи, яка гарантує стабільність діяльності, сприяє досягненню поставлених цілей, реалізації обраної стратегії, а також дозволяє ефективно реагувати на загрози та оперативно відновлювати конкурентні позиції у разі негативних впливів [23].

Сучасна економічна система повинна не лише забезпечувати безперебійну роботу підприємства протягом певного періоду, але й створювати передумови для його довготривалого та успішного розвитку. Кожне підприємство відіграє важливу роль у соціально-економічному житті суспільства, задовольняючи

потреби споживачів та забезпечуючи виробництво товарів і послуг. Зростання інтересу до питань безпеки підприємств зумовлено підвищенням конкуренції, поширенням недобросовісних форм конкурентної боротьби, а також недосконалістю державного регулювання економічних процесів.

Фінансова безпека як економічна категорія базується на здатності підприємства діяти стратегічно в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів, враховуючи ймовірність фінансових ризиків, коливання мікроекономічних факторів та загрозу нестабільності. У турбулентному середовищі бізнесу важливо досягти збалансованого співвідношення між рівнем ризику й очікуваним доходом, ухвалювати виважені управлінські рішення, своєчасно реагувати на можливі небезпеки та забезпечувати досягнення визначених цілей.

Стійкий розвиток підприємства неможливий без чітко сформульованої та реалізованої стратегії. Ефективність діяльності будь-якого суб'єкта господарювання в ринкових умовах тісно пов'язана з рівнем його фінансової стійкості, яка, у свою чергу, досягається через побудову системи фінансової безпеки, здатної адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

У своїй науковій роботі Н.С. Краснокутська та Г.М. Коптева аналізують поняття фінансової безпеки, виділяючи сім основних концептуальних підходів до його визначення [21]. Перший підхід трактує фінансову безпеку як невід'ємну частину загальної економічної безпеки підприємства. Вона ґрунтується на таких характеристиках, як незалежність у прийнятті рішень, ефективність функціонування та здатність до конкуренції. Цей підхід передбачає оцінювання фінансового стану за допомогою системи показників, які відображають стабільність, ліквідність та наявність резервів підприємства.

Аналогічну позицію займає й А.О. Єпіфанов, який розглядає фінансову безпеку як складову економічної безпеки, що забезпечує здатність підприємства функціонувати в умовах впливу різноманітних ризиків [12].

Іншого трактування дотримується І.О. Бланк. Він наголошує, що фінансова безпека – це конкретно визначений рівень фінансової стійкості підприємства, який дозволяє зберігати збалансованість фінансових інтересів та захищеність від внутрішніх і зовнішніх загроз. Такий рівень, на його думку, формується на основі фінансової філософії підприємства і створює передумови для сталого розвитку в поточній та перспективній діяльності [2].

У дослідженнях О.В. Сусіденка фінансова безпека розглядається як самостійний об'єкт управління. На думку автора, вона означає здатність суб'єкта господарювання забезпечувати ефективно і стабільно ведення фінансово-господарської діяльності за допомогою комплексу діагностичних, інструментальних і контрольних заходів. Ці заходи спрямовані на оптимізацію використання ресурсів, формування належного рівня фінансів та мінімізацію ризиків [35].

Ще один підхід визначає фінансову безпеку як результат ефективного управління. У цьому контексті вона тлумачиться як стан, коли підприємство найкращим чином використовує свої ресурси, що виражається у високих показниках прибутковості, рентабельності, якості фінансового менеджменту, раціональній структурі капіталу та стабільних виплатах по цінних паперах.

У науковому середовищі також висловлюється альтернативна точка зору, згідно з якою фінансова безпека підприємства трактується як система дій, спрямованих на управління ризиками та захист ключових інтересів суб'єкта господарювання від можливих внутрішніх і зовнішніх загроз. Основна мета такої діяльності — гарантування сталого розвитку бізнесу та забезпечення зростання власного капіталу як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі [44].

Досить оригінальну інтерпретацію поняття фінансової безпеки запропонували Х.І. Цвайг і Н.В. Галайко. Вони вважають, що фінансова безпека

підприємства полягає у здатності сприяти економічному розвитку корпорації, ефективно управляти ризиками її функціонування та мінімізувати наслідки їх впливу. Автори акцентують увагу на тому, що ця категорія має властивість безперервності у часі, змінюючи лише свою форму залежно від динаміки фінансових процесів [39].

На підставі аналізу наведених підходів можна зробити висновок, що фінансова безпека є багатоаспектним поняттям, що постійно розширюється завдяки уточненням дослідників. Універсальним вважається системний підхід, за яким фінансова безпека означає здатність підприємства забезпечувати такий рівень фінансової стійкості, за якого воно може ефективно протидіяти вже наявним та потенційним загрозам, зберігаючи спроможність до розвитку.

Фінансовій стабільності підприємства можуть загрожувати численні чинники. Зокрема, небезпеку становлять недобросовісні дії з боку конкурентів, невиконання договірних зобов'язань партнерами, замовниками чи постачальниками, затримки у платежах клієнтів, негативні зміни в економічному середовищі, коливання ринкової кон'юнктури, стихійні лиха, епідемії, надзвичайні ситуації, неефективне управління, соціальні конфлікти або несприятлива державна економічна політика.

У контексті забезпечення фінансової безпеки підприємства важливо враховувати як внутрішні, так і зовнішні чинники, що можуть чинити вплив на її рівень.

До внутрішніх факторів належать:

- неефективне або некваліфіковане управління, а також помилки у стратегічному плануванні й прийнятті тактичних рішень;
- недостатній рівень аналізу ринку й зовнішнього середовища;
- низька ліквідність активів підприємства;
- слабка професійна підготовка основного персоналу;

- неефективна або неконкурентна політика формування цін;
- технічна відсталість або застаріле оснащення підприємства;
- помилки в організації системи збереження матеріальних і фінансових цінностей.

До зовнішніх факторів, у свою чергу, відносять:

- загальний стан економіки в країні чи регіоні, а також можливі кризові явища;
- військові конфлікти та політична нестабільність;
- нестабільність у законодавчій та нормативно-правовій базі;
- коливання податкової, кредитної, страхової й валютної політик;
- рівень інфляції та труднощі з її прогнозуванням;
- несприятливі умови отримання кредитів, зокрема часті зміни процентних ставок;
- недобросовісна конкуренція з боку інших учасників ринку;
- виникнення непередбачуваних обставин, у тому числі форс-мажорів.

Таким чином, питання про домінуючий вплив – внутрішніх чи зовнішніх чинників – не має універсальної відповіді. У кожному випадку набір таких факторів та їх вплив на фінансову безпеку буде різним. Водночас очевидно, що недостатній рівень фінансової безпеки може призвести до суттєвих наслідків, зокрема до банкрутства або втрати підприємницької незалежності [32].

Зовнішні чинники загроз мають об'єктивний характер і не можуть бути змінені підприємством. Їх можна лише враховувати при стратегічному та оперативному плануванні, за умови їх попередньої ідентифікації. Внутрішні ж фактори загроз формуються безпосередньо в межах самого підприємства – вони залежать від особливостей організації внутрішніх процесів, якості фінансового управління, управлінських рішень та рівня компетентності керівного персоналу.

У більшості наукових джерел терміни «ризик» і «загроза» вживаються як синоніми, адже між ними простежується тісний змістовий зв'язок. Водночас окремі дослідники дотримуються думки, що ці поняття слід розрізняти, оскільки вони мають відмінності у характері прояву. Під загрозами розуміють конкретні небажані події або ситуації, які можуть завдати шкоди підприємству, тоді як ризики – це ймовірність настання таких подій.

Для забезпечення фінансової стійкості в умовах ринкової нестабільності підприємству необхідно створити внутрішню систему безпеки. Її головна мета – завчасне виявлення та нейтралізація потенційних небезпек, що можуть загрожувати фінансовим інтересам. Така система функціонує на основі комплексного підходу, який включає концептуальне бачення, організаційно-управлінське структурування і достатнє ресурсне забезпечення. Їхня скоординована взаємодія дозволяє здійснювати постійний моніторинг фінансової сфери та всебічну оцінку стану фінансової безпеки підприємства.

Економічна нестабільність у країні впливає на фінансові результати діяльності підприємств, що призводить до ослаблення їх фінансової безпеки. Підвищення рівня фінансової захищеності підприємства передбачає ефективне використання фінансових ресурсів і забезпечення стійкості до зовнішніх і внутрішніх загроз.

Оскільки як захист фінансових інтересів, так і адаптація їх до наявних можливостей підприємства є завданнями управлінського характеру, фінансова безпека виступає характеристикою загального стану господарюючого суб'єкта.

Фінансова безпека підприємства – це такий стан його фінансової системи, який дозволяє стабільно виконувати всі фінансові зобов'язання та залишатися платоспроможним навіть в умовах економічної нестабільності. Вона передбачає наявність достатніх фінансових ресурсів для покриття основних витрат, зокрема

заробітної плати, податків, кредитних платежів, а також створення резервів для можливих непередбачуваних ситуацій або кризових подій.

Фінансова стабільність підприємства є результатом злагодженого управління всіма виробничими ресурсами із урахуванням змін, що відбуваються як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі. Високий рівень фінансової безпеки, як правило, супроводжується такими характеристиками, як стійка платоспроможність, прийнятна прибутковість та впевнена динаміка розвитку в середньостроковій перспективі.

Слід наголосити, що підприємство, будучи відкритою економічною системою, постійно взаємодіє з різними суб'єктами економіки як на національному, так і на регіональному рівнях. У зв'язку з цим фінансову безпеку доцільно розглядати як складову загальної економічної безпеки. Вона має важливе значення для численних зацікавлених сторін (стейкхолдерів), оскільки вони прямо або опосередковано залежать від стабільності його фінансового становища. Зокрема, домогосподарства залежать від підприємства як джерела працевлаштування та доходів, а державні структури – як від платника податків.

Зниження фінансової безпеки підприємства може призвести до порушення виконання цих функцій, що, у свою чергу, негативно позначається на добробуті стейкхолдерів. Тому зацікавленість у підтримці високого рівня фінансової безпеки підприємства є обґрунтованою з боку всіх учасників економічних процесів.

Крім того, фінансова безпека виконує сигнальну функцію: її високий рівень свідчить про надійність підприємства, стабільність його ринкових позицій і перспективу створення доданої вартості. Забезпечення фінансової безпеки також означає зменшення впливу зовнішніх чинників на фінансову стійкість, що сприяє зниженню ризиків.

Рівень фінансової безпеки тісно пов'язаний з ринковим становищем компанії: чим кращі її фінансові результати та стабільніша частка ринку, тим надійнішою є фінансова основа. У фінансовому контексті це часто виявляється у структурі капіталу: із розвитком підприємства зростає частка позикового капіталу в загальній структурі фінансування. Така трансформація є цілком закономірною, оскільки вартість залученого капіталу зазвичай є нижчою порівняно з власними джерелами фінансування, що робить використання боргових інструментів економічно доцільним у межах фінансової стратегії підприємства.

Водночас надмірне зростання частки позикового капіталу у структурі фінансування підприємства несе в собі суттєві ризики. По-перше, це може призвести до надмірного боргового навантаження, а по-друге – до підвищення вразливості бізнес-моделі до зовнішніх і внутрішніх шоків. У періоди економічної турбулентності зазначені чинники лише посилюються, що створює низку негативних наслідків на рівні окремого підприємства: зниження платоспроможності, вичерпання фінансових ресурсів на обслуговування боргу, зменшення інвестиційного потенціалу, а в окремих випадках – навіть загроза банкрутства.

Крім того, негативні наслідки незбалансованої фінансової політики на рівні окремого суб'єкта господарювання можуть трансформуватися у макроекономічні проблеми. Так, низький рівень фінансової безпеки окремих підприємств негативно впливає на учасників ланцюга створення доданої вартості – постачальників, дистриб'юторів, споживачів. У свою чергу це може викликати дестабілізацію у галузях, підвищення навантаження на банківську систему через неспроможність боржників обслуговувати кредити, зменшення доходів населення та загрозу для фінансової стабільності національної економіки в цілому.

Слід підкреслити, що погіршення фінансової безпеки підприємства не завжди є наслідком внутрішніх прорахунків або слабкої фінансової політики. У багатьох випадках вирішальну роль відіграють зовнішні (екзогенні) фактори, пов'язані зі змінами у бізнес-середовищі. Серед таких чинників можна виокремити:

- негативні тенденції на основних та суміжних ринках, де працює підприємство;
- несприятлива ситуація на ринку сировини;
- падіння на фінансових ринках, що супроводжується зміною інвестиційних очікувань;
- економічні труднощі у країнах, які є ключовими зовнішньоекономічними партнерами;
- регіональні або глобальні соціально-економічні кризи.

У такій ситуації керівництву підприємства необхідно здійснювати постійний моніторинг і комплексний аналіз як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, здатних вплинути на фінансову стійкість, з метою своєчасної адаптації до змін середовища та збереження високого рівня фінансової безпеки.

Взаємозв'язок між фінансовими системами держави та підприємства проявляється у тому, що держава справляє суттєвий вплив на рівень фінансової безпеки суб'єктів господарювання через механізми фінансово-кредитного регулювання. Це реалізується шляхом впровадження податкової, грошово-кредитної та інвестиційної політики, а також через систему контролю, яку забезпечують такі органи, як Національний банк України, Державна податкова служба, митні органи та Пенсійний фонд. Крім того, держава підтримує підприємства, надаючи їм консультації та методичну допомогу щодо формування внутрішньої фінансової політики відповідно до стратегічних цілей національної фінансової системи.

У контексті вищезазначеного варто підкреслити, що формування та підтримка фінансової безпеки підприємства є багатогранним процесом, який вимагає аналізу широкого спектра якісних та кількісних характеристик на рівні окремої господарської одиниці. До таких належать:

- частка підприємства на ринку;
- загальний обсяг його активів;
- співвідношення власного і позикового капіталу;
- структура зобов'язань з погляду термінів погашення;
- ефективність управління оборотними коштами;
- рівень доходності;
- здатність виконувати платіжні зобов'язання;
- ймовірність фінансової неспроможності.

Ці параметри потребують динамічного аналізу в часовому розрізі, а також співставлення з середньогалузевими стандартами та ринковими орієнтирами. Не менш важливо враховувати чинники, які зумовлюють коливання зазначених показників, та адаптувати їх до змін в економічному середовищі й ринковій кон'юнктурі.

Результати такого аналізу повинні бути враховані при коригуванні поточних операційних планів та формуванні стратегічного напрямку розвитку підприємства. Основою ефективною системи оцінювання рівня фінансової безпеки є комплексний підхід, що поєднує аналіз кількісних фінансових індикаторів із якісною оцінкою здатності підприємства адаптуватися до ризиків та викликів середовища.

Для підвищення достовірності висновків важливо враховувати індивідуальні особливості функціонування конкретного підприємства, адже умови діяльності, очікування стейкхолдерів та стратегічні цілі можуть істотно

відрізнятися залежно від галузі, масштабу, стадії життєвого циклу чи ринкової позиції.

Таким чином, ключовими складовими фінансової безпеки виступають: підтримання ліквідності, здатність до ефективного управління ризиками, збалансоване фінансове планування, прибутковість діяльності, наявність резервів і диверсифікація джерел фінансування. Усе це в сукупності забезпечує економічну стійкість підприємства, його адаптивність до несприятливих умов і сприяє досягненню сталого розвитку.

1.2. Методичні підходи до оцінювання фінансової безпеки підприємств

В умовах нестабільного економічного середовища актуальним завданням стає розробка ефективних підходів до оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства. Це обумовлено потребою у постійному контролі за фінансовим становищем суб'єкта господарювання, що є необхідною умовою збереження його конкурентоспроможності на ринку. Відтак одним із ключових інструментів управління фінансовою безпекою виступає оперативне та об'єктивне визначення її рівня.

Такий аналіз дозволяє виявити фінансові проблеми ще на початкових етапах їх прояву, що дає змогу вчасно вжити заходів з їх усунення без ризику втрати платоспроможності чи загрози дестабілізації.

Методика оцінювання фінансової безпеки значною мірою залежить від того, як саме інтерпретується дане поняття в рамках конкретного підприємства. Адже у науковому середовищі не існує єдиного підходу до визначення змісту категорії «фінансова безпека», а отже, й підходи до її вимірювання можуть суттєво відрізнятися.

У той час як на макроекономічному рівні державні методики оцінювання фінансової безпеки вже усталені, на рівні окремого підприємства ця проблематика залишається відкритою до дискусій. Основні суперечності виникають при виборі критеріїв, індикаторів та узагальнюючих методичних засад для визначення рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання [24-25].

У цьому контексті доцільно виокремити три основні підходи до оцінювання фінансової безпеки підприємства, які можна класифікувати наступним чином:

- підходи, які розглядають фінансову безпеку як елемент економічної безпеки підприємства в цілому;
- підходи, що базуються на аналізі фінансових показників і загального стану фінансової діяльності підприємства;
- підходи, що орієнтовані на визначення інтегрального індикатора фінансової безпеки на основі узагальнення низки ключових показників.

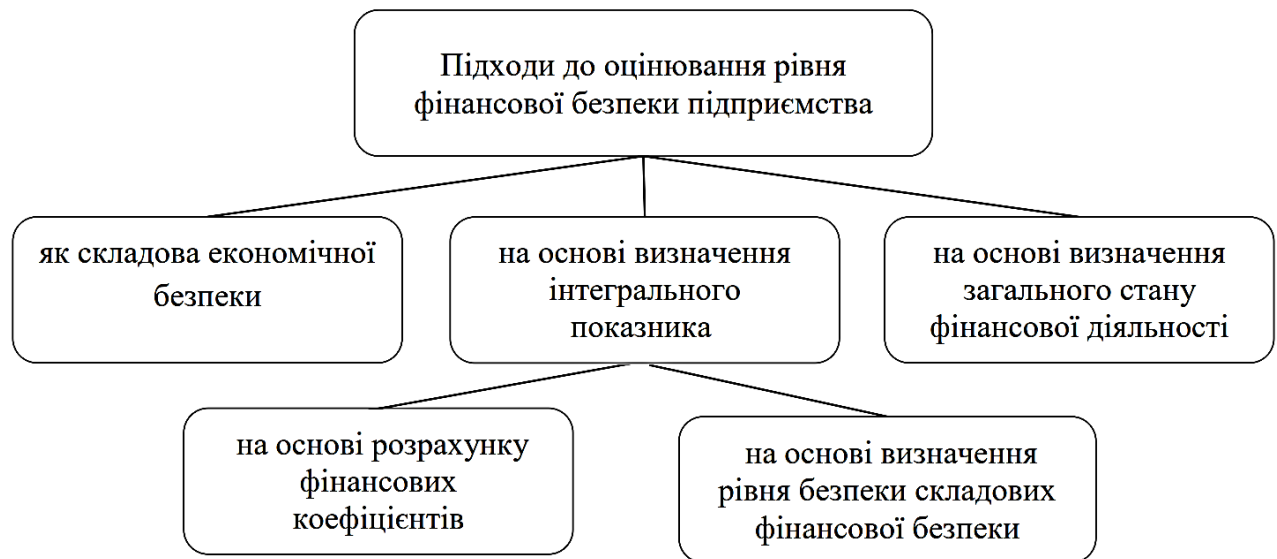

Рис. 1.1 Узагальнення основних методичних підходів до оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства [48]

Підходи, що входять до першої групи, базуються на тому, що фінансова безпека розглядається як один із компонентів загальної економічної безпеки підприємства. Її рівень визначається на основі розрахунків класичних фінансових коефіцієнтів.

Серед великої кількості показників, що відображають фінансову діяльність підприємства, доцільно обирати лише ті, які відповідають низці важливих критеріїв [8]. По-перше, вони мають бути зрозумілими як у процесі розрахунку, так і при інтерпретації результатів. Значення таких індикаторів повинні змінюватися в діапазоні від 0 (що вказує на відсутність фінансової безпеки) до 1 (високий її рівень). По-друге, обрані показники повинні бути значущими з аналітичної точки зору. По-третє, їх розрахунок має базуватися на наявній звітності – бухгалтерській, статистичній та, за можливості, внутрішньоорганізаційній. Окрім цього, показники повинні забезпечувати оперативне реагування на зміни у фінансовому середовищі, а також дозволяти здійснювати аналіз у статичній та динамічній. Ще одним критерієм є комплексне охоплення усіх аспектів фінансової діяльності підприємства. Важливо, щоб індикатори забезпечували глибокий ретроспективний аналіз, а також могли бути використані як у процесі аналізу, так і на етапах планування та обліку.

Х.О. Турхан пропонує оцінювати фінансову складову економічної безпеки через аналіз фінансової звітності, основних показників діяльності підприємства та його фінансового стану [36]. Однак, на наш погляд, ця методика більше підходить для оцінки поточного стану фінансів, ніж для комплексного визначення рівня фінансової безпеки.

І.О. Бланк розробив системну класифікацію методів аналізу, яка включає горизонтальний, вертикальний, порівняльний, інтегральний аналізи, а також аналіз фінансових коефіцієнтів. Він виділяє кілька груп ключових індикаторів:

коефіцієнти фінансової стійкості, платоспроможності, ефективності використання активів і капіталу, а також рентабельності [2].

Втім оцінювання рівня фінансової безпеки не слід обмежувати рамками традиційного аналізу фінансових результатів. Враховуючи специфіку цього поняття, воно потребує застосування спеціальних підходів. Доцільним є використання індикаторного методу, що дозволяє всебічно дослідити вплив внутрішніх і зовнішніх факторів, розробити систему заходів з їх нейтралізації та сприяти зміцненню фінансової стійкості підприємства.

Так, Т.А. Горобець і А.Г. Гончарук запропонували методику оцінки фінансової безпеки, яка базується на обчисленні семи показників: коефіцієнтів зносу основних фондів, рентабельності активів, фондівіддачі, оборотності активів, рівня фінансування, ризику втрати платоспроможності та загального коефіцієнта покриття [49]. Розраховані показники використовуються для формування узагальненого інтегрального показника, де максимально можлива оцінка становить 100 балів.

$$I = \sum MAX_i \cdot P_i,$$

$$P_i = 1, K_i > t_i$$

$$P_i = 0,5, K_i \in t_i$$

$$P_i = 0, K_i < t_i$$

де: I – інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки;

MAX_i – максимальна кількість балів за i -м коефіцієнтом;

P_i – коригуючий коефіцієнт;

K_i – фактичне значення i -го коефіцієнта.

Максимальна кількість балів, яка може бути присвоєна за окремими коефіцієнтами, умовно розподіляється на дві категорії: по 10 балів передбачено для таких показників, як знос основних засобів, фондоддача, рентабельність і оборотність активів; по 20 балів – для коефіцієнтів покриття, фінансування та втрати платоспроможності. Для коригування результатів використовується поправочний коефіцієнт, який може набувати одного з трьох значень – 0, 0,5 або 1, залежно від відповідності показника нормативним чи граничним значенням.

На основі проведеного аналізу Т.А. Горобець та А.Г. Гончарук виокремлюють три рівні фінансової безпеки підприємств: критичний, недостатній та задовільний.

Попри цінність наведених підходів, вони мають низку обмежень. Зокрема, більшість з них не враховує функціональної структури фінансової безпеки, а також не пропонує чітких рекомендацій щодо визначення її рівня, що свідчить про фрагментарність досліджень і потребу в подальшій розробці методичних положень.

Аналіз існуючих методик оцінювання фінансової безпеки підприємств виявив низку недоліків. Так, розрахунок рівня безпеки лише на основі одного або кількох показників не дозволяє повною мірою відобразити її системний характер. Найбільш доцільним у цьому контексті є застосування інтегрального індексу, сформованого за допомогою багатовимірних статистичних підходів. Крім того, у багатьох підходах не враховується взаємозалежність між фінансовими загрозами та показниками безпеки.

Надзвичайно важливою є кількісна оцінка зв'язків як між рівнем фінансової безпеки, так і між загрозами, які на неї впливають. Ще одним недоліком є акцентування уваги дослідників переважно на поточному або минулому фінансовому стані підприємства без достатньої уваги до прогнозних

оцінок. А саме прогнозування відіграє ключову роль у вчасному реагуванні на негативні впливи в умовах динамічного економічного середовища.

Висновки до розділу 1

Фінансова складова є фундаментальним функціональним елементом загальної економічної безпеки підприємства, оскільки саме вона визначає фінансово-економічний стан, стабільність і життєздатність суб'єкта господарювання. За ринкових умов вона виступає «рушієм» усіх бізнес-процесів, оскільки впливає на рівень платоспроможності, фінансової стійкості та динаміку структури фінансування.

Об'єктивна оцінка фінансових результатів діяльності підприємства має вагоме значення для всіх учасників економічних відносин — власників, менеджменту, інвесторів, партнерів, кредиторів і державних органів. Ба більше, інтерес до фінансового стану підприємства проявляється навіть з боку конкурентів, які можуть використовувати слабкі місця для послаблення позицій на ринку.

Ознаками зниження рівня фінансової безпеки є погіршення платоспроможності, зменшення ліквідності, зростання дебіторської й кредиторської заборгованості, ослаблення фінансової стійкості. Такі процеси можуть свідчити про втрату контролю над фінансовими потоками або про неефективне управління ризиками.

Процес управління фінансовою безпекою передбачає інтеграцію аналітичних, планових, моніторингових і стратегічних функцій: від збору та систематизації інформації про фінансові ресурси й зобов'язання — до планування господарської діяльності, оптимізації обігових коштів і впровадження

фінансових інновацій. Його мета – забезпечити стійке функціонування та зростання підприємства.

Особливої уваги потребує підвищення рівня фінансової безпеки на підприємствах матеріального виробництва, які найбільш вразливі до впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків через технологічну складність, ресурсозалежність і чутливість до ринкових коливань.

Таким чином, фінансова безпека є не лише індикатором стабільності, а й механізмом виживання й розвитку в умовах економічної невизначеності. Її ефективне забезпечення є запорукою збереження конкурентоспроможності, захисту інтересів усіх стейкхолдерів і забезпечення сталого розвитку підприємства.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АКОРДГРУП»

2.1. Оцінка фінансового стану ТОВ «Аккордгруп»

Для оцінки фінансового стану ТОВ «Аккордгруп» проаналізуємо динаміку його основних економічних показників за останні п'ять років. Такий підхід дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансового управління, оцінити зміни у структурі активів і зобов'язань, а також загальну рентабельність діяльності підприємства.

ТОВ «АКОРД ГРУП» – це товариство з обмеженою відповідальністю, засноване 21.07.2010 року та зареєстроване в місті Києві за адресою: вул. Вінстона Черчилля, будинок 83. Підприємство має статус юридичної особи, самостійний баланс, розрахункові рахунки у банківських установах, а також фірмову символіку. Розмір статутного капіталу становить 1 млн грн, що свідчить про стабільність джерел фінансування. Основними видами діяльності компанії є оптова торгівля фарфором, склом, миючими засобами (КВЕД 46.44, 46.49), а також допоміжна діяльність у сфері транспорту, інжинірингові послуги та оренда власного майна (КВЕД 68.20).

Фінансові результати підприємства за період 2020-2024 років свідчать про стабільну позитивну динаміку до 2023 року, коли спостерігалось пікове зростання прибутку і доходів (рис.2.1). Так, виручка підприємства зросла з 39,4 млн грн у 2020 році до 119,5 млн грн у 2023 році, що більше ніж утричі перевищує показник початкового року. Така динаміка свідчить про ефективність обраної бізнес-моделі, стабільне зростання обсягів реалізації та розширення клієнтської бази. Проте у 2024 році дохід знизився до 81,5 млн грн, що може бути наслідком зовнішньоекономічних ризиків або тимчасового падіння попиту. Тим не менш,

рівень прибутку залишається позитивним (1,5 млн грн у 2024 році), що підтверджує фінансову стійкість.

Рис.2.1 Динаміка доходу та чистого прибутку ТОВ «АКОРД ГРУП» у 2020-2024 рр. Джерело: складено автором за даними [6]

З рисунка 2.1 видно, що підприємство демонструє чітку тенденцію до зростання доходу до 2023 року з подальшим зниженням у 2024-му, динаміка чистого прибутку має схожий характер.

Активи підприємства демонструють схожу динаміку: їх сума збільшувалась з року в рік до 2023 року (до 53 млн грн), після чого у 2024 році зафіксовано незначне зниження до 46,8 млн грн. Однак зменшення обсягів активів відбулося одночасно зі скороченням зобов'язань (з 42,3 млн грн у 2023 році до 34,5 млн грн у 2024 році), що свідчить про покращення структури капіталу та зниження боргового навантаження. Це є позитивним фактором у

контексті фінансової безпеки, оскільки дозволяє зменшити залежність від кредиторів і посилити гнучкість управління фінансами.

У таблиці 2.1 наведено узагальнені дані щодо доходів, чистого прибутку, суми активів, обсягу зобов'язань, а також чисельності персоналу, що дозволяє оцінити динаміку розвитку підприємства та виявити зміни у його фінансовій стійкості.

Таблиця 2.1

Фінансові показники ТОВ «АКОРД ГРУП» за 2020-2024 рр.

Рік	Дохід (грн)	Чистий прибуток (грн)	Активи (грн)	Зобов'язання (грн)	Кількість працівників
2020	39,061,100	793,900	30,421,600	–	–
2021	60,644,800	1,130,400	35,596,900	31,080,600	12
2022	37,383,000	1,080,500	47,129,000	36,789,800	12
2023	119,507,600	2,686,700	53,318,500	42,211,400	15
2024	81,462,500	1,537,900	46,887,800	34,464,200	17

Кількісний склад персоналу також є важливим показником у контексті стабільності. Якщо у 2021 році в компанії працювало 12 осіб, то вже у 2024 році – 17, що свідчить про поступове зростання бізнесу та потребу у розширенні команди. Така тенденція позитивно впливає на рівень організаційної спроможності підприємства.

Рентабельність діяльності є ще одним важливим індикатором фінансової безпеки. У 2020 році чистий прибуток становив 794 тис. грн, у 2021 – 1,1 млн грн, у 2022 – 2,1 млн грн, у 2023 – 2,7 млн грн. У 2024 році спостерігається зниження до 1,5 млн грн, однак підприємство залишається прибутковим. Незважаючи на спад, фінансова ефективність зберігається на прийнятному рівні.

Отже, проведений аналіз свідчить про загалом позитивну динаміку розвитку ТОВ «АКОРД ГРУП» у 2020–2023 роках, із помірним спадом у 2024 році. Незважаючи на незначне зниження доходів і прибутку, підприємство зберігає прибутковість, нарощує кадровий потенціал і зменшує боргове навантаження, що є ознаками фінансової стійкості та адаптивності до умов нестабільного економічного середовища.

2.2. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства ТОВ «АКОРДГРУП»

Оцінка рівня фінансової безпеки ТОВ «АКОРД ГРУП» потребує детального аналізу як організаційно-економічних характеристик підприємства, так і основних показників його фінансової звітності за останні роки. Це дозволяє не лише виявити динаміку фінансового розвитку, а й оцінити потенційні ризики, пов'язані з нестабільністю зовнішнього середовища.

З урахуванням вищенаведеного можна стверджувати, що ТОВ «АКОРД ГРУП» володіє відносно високим рівнем фінансової безпеки. Основними ознаками цього є стабільне зростання протягом більшої частини аналізованого періоду, контрольоване боргове навантаження, позитивна рентабельність, а також розширення персоналу. Водночас у 2024 році фіксується деяке погіршення фінансових результатів, що слід враховувати при прогнозуванні подальшої діяльності. Це зумовлює необхідність розробки адаптивної фінансової стратегії, яка дозволить компанії успішно функціонувати навіть в умовах економічної турбулентності.

Дохід. У 2023 році підприємство продемонструвало рекордний рівень доходу, що може свідчити про пік його операційної ефективності, вдалу маркетингову політику або успішну диверсифікацію товарного асортименту.

Такі результати також можуть бути наслідком сприятливої кон'юнктури на ринку або вигідних умов співпраці з ключовими клієнтами. Водночас зниження обсягу доходів у 2024 році порівняно з попереднім періодом вказує на зниження споживчої активності, ймовірне скорочення обсягів продажів або підвищення конкуренції. Додатково зменшення виручки може бути наслідком загальної економічної нестабільності в Україні, спричиненої зовнішніми та внутрішніми шоками.

Чистий прибуток. Аналогічна динаміка спостерігається і щодо чистого прибутку: найвищий результат був досягнутий у 2023 році. Такий фінансовий результат є індикатором правильно побудованої структури витрат, ефективної логістики та управління ресурсами. Проте у 2024 році фіксується спад, що може вказувати на зростання витрат підприємства (наприклад, на енергоносії, логістику, оплату праці), падіння рентабельності або скорочення обсягу прибуткових контрактів. Ця ситуація потребує особливої уваги з боку менеджменту, адже тенденція до зниження прибутковості є одним з головних сигналів ослаблення фінансової безпеки.

Для оцінки ефективності реалізації продукції та прибутковості операційної діяльності підприємства важливим є показник **рентабельності продажів (Рп)**. Цей коефіцієнт демонструє, яку частку чистого прибутку підприємство отримує з кожної гривні доходу. Він розраховується за наступною формулою:

$$P_{\text{п}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Дохід}} \cdot 100\%.$$

У таблиці 2.2 подано результати розрахунку рентабельності продажів ТОВ «АКОРД ГРУП» за період 2020–2024 років.

Таблиця 2.2

Рентабельність продажів ТОВ «АКОРД ГРУП» у 2020-2024 рр.

Рік	Дохід, грн	Чистий прибуток, грн	Рентабельність продажів, %
2020	39,061,100	793,900	2.03
2021	60,644,800	1,130,400	1.86
2022	37,383,000	1,080,500	2.89
2023	119,507,600	2,686,700	2.25
2024	81,462,500	1,537,900	1.89

З метою кращої візуалізації динаміки рентабельності продажів побудуємо гістограму, що відображає зміну цього показника протягом 2020-2024 років (рис.2.2).

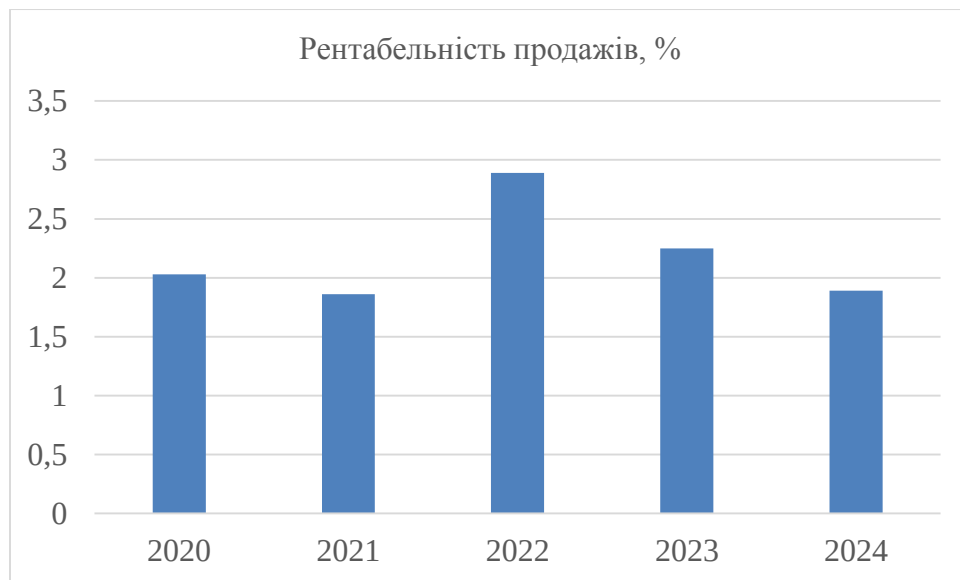

Рис. 2.2 Динаміка рентабельності продажів ТОВ «АКОРД ГРУП» у 2020-2024 рр. Джерело: складено автором за даними [6]

Як видно з рис. 2.2, найвищий рівень рентабельності продажів спостерігався у 2022 році. Зниження у 2023-2024 роках свідчить про зменшення прибутковості реалізованої продукції, що потребує вдосконалення фінансової політики та оптимізації витрат.

Проведений аналіз свідчить, що найвищий рівень рентабельності продажів спостерігався у 2022 році (2,89%), що може свідчити про оптимальне співвідношення доходу та витрат у цей період. У 2023 році, попри рекордний рівень виручки, рентабельність продажів знизилась до 2,25%, що вказує на збільшення витрат або зменшення частки прибуткових операцій.

У 2024 році рентабельність продажів знизилася до 1,89%, що свідчить про тенденцію до зменшення прибутковості кожної гривні доходу. Це може бути результатом зростання собівартості, логістичних витрат або змін у структурі продажів. Незважаючи на зниження, значення коефіцієнта залишається в межах допустимого, проте потребує детальнішого аналізу з боку фінансової служби компанії.

Загалом, рентабельність продажів ТОВ «АКОРД ГРУП» протягом 2020-2024 років свідчить про відносну фінансову стабільність, однак вказує на необхідність оптимізації витрат і підвищення маржинальності в майбутньому.

Для більш комплексної оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства доцільно проаналізувати й інші показники рентабельності, зокрема рентабельність активів, рентабельність власного капіталу та рентабельність операційної діяльності.

Активи та зобов'язання. Приріст активів підприємства до 2023 року свідчить про його розширення, розвиток виробничих або логістичних потужностей, оновлення матеріально-технічної бази чи накопичення оборотних активів. Зменшення сукупних активів у 2024 році може бути пов'язане з реалізацією непрофільних активів, зниженням рівня інвестиційної активності або

переоцінкою вартості майна. Щодо зобов'язань, варто зазначити, що до 2023 року вони зростали, що може свідчити про залучення кредитного фінансування для розширення діяльності. Проте у 2024 році сума зобов'язань знизилася, що є позитивним сигналом, оскільки свідчить про зменшення боргового навантаження, що своєю чергою підвищує фінансову стійкість підприємства та зменшує ризики неплатоспроможності в умовах економічних коливань.

Як видно з рис. 2.3, упродовж 2020-2023 рр. спостерігалось поступове зростання як активів, так і зобов'язань підприємства, що свідчить про масштабування діяльності. Водночас у 2024 році обидва показники знизилися, що може бути наслідком оптимізації активів або зниження потреби в залученому капіталі.

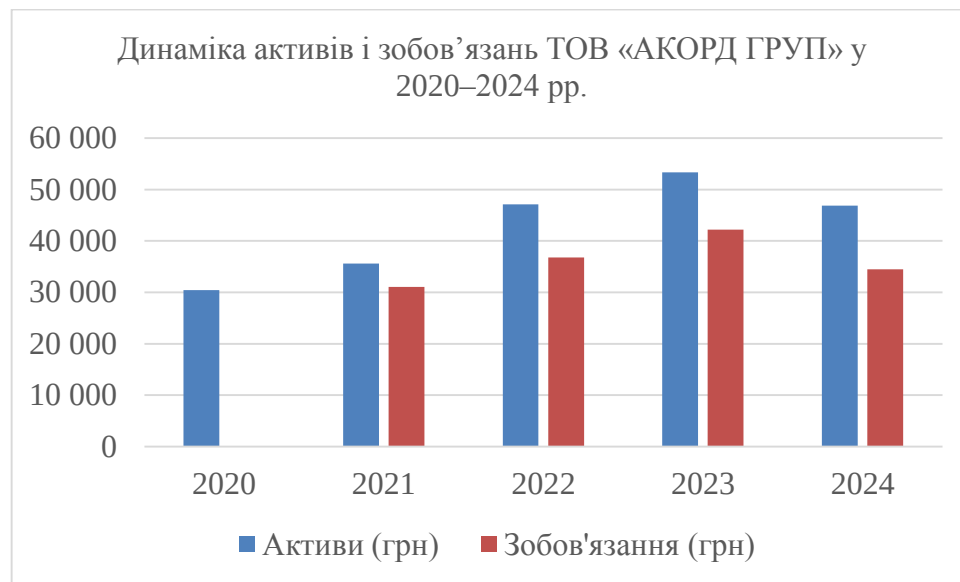

Рис.2.3 Динаміка активів і зобов'язань ТОВ «АКОРД ГРУП» у 2020-2024 рр.

Джерело: складено автором за даними [6]

Отже, аналіз графічних даних підтверджує висновки, зроблені на основі табличної інформації. Зменшення зобов'язань у 2024 році поряд зі збереженням

високого рівня активів свідчить про підвищення фінансової стабільності підприємства та прагнення знизити боргове навантаження.

Кількість працівників. Поступове зростання чисельності персоналу з 12 осіб у 2021 році до 17 у 2024 році свідчить про органічне розширення підприємства. Така динаміка підтверджує розвиток операційної діяльності, збільшення обсягів робіт, розширення сфери відповідальності та, можливо, відкриття нових напрямків. Це також демонструє здатність підприємства створювати робочі місця, що є важливою ознакою стабільності та соціально-економічної значущості бізнесу.

Підприємство демонструє високий рівень адаптаційної здатності та гнучкість у фінансовому управлінні. Незважаючи на виклики 2024 року, ТОВ «АКОРД ГРУП» виявляє ознаки фінансової стабільності: скорочення зобов'язань, збереження позитивного прибутку, зростання персоналу. Однак зниження доходу і чистого прибутку вимагає посилення контролю за витратами та пошуку нових джерел доходу, щоб уникнути подальшого погіршення фінансової безпеки. У середньостроковій перспективі пріоритетом має стати диверсифікація ринків, оптимізація структури активів і посилення інвестиційної привабливості.

Висновки до розділу 2

Проведений аналіз фінансового стану ТОВ «АКОРД ГРУП» за період 2020-2024 років засвідчив загалом позитивну динаміку розвитку підприємства до 2023 року. У цей період спостерігалось стійке зростання обсягів доходів, активів, чистого прибутку та чисельності персоналу, що свідчить про ефективність обраної бізнес-моделі та належний рівень фінансового управління.

У 2024 році зафіксовано певне уповільнення фінансового зростання: зменшення виручки, прибутковості та рентабельності продажів. Це може бути наслідком впливу зовнішньоекономічних чинників, підвищеної конкуренції або загальної економічної нестабільності в країні. Водночас позитивним фактором є скорочення зобов'язань підприємства, що вказує на його прагнення знизити боргове навантаження й підвищити рівень фінансової стійкості.

Основними ризиками для фінансової безпеки ТОВ «АКОРД ГРУП» у 2024 році залишаються: скорочення споживчого попиту, зростання витрат на ведення діяльності, зниження маржинальності та ймовірна втрата частини ринку. Проте підприємство демонструє адаптивність і потенціал для подальшого розвитку.

Одержані результати стануть основою для формулювання пропозицій щодо удосконалення фінансової стратегії та зміцнення фінансової безпеки підприємства, які будуть подані у третьому розділі дипломної роботи.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У сучасних умовах нестабільного економічного середовища, що характеризується високим рівнем інфляції, коливаннями валютного курсу, нестабільністю податкового законодавства та зниженням купівельної спроможності населення, зростає актуальність ефективного управління фінансовими ризиками. Для забезпечення стійкого функціонування підприємства та збереження фінансової безпеки надзвичайно важливо впроваджувати системні стратегії мінімізації ризиків, адаптовані до специфіки діяльності конкретного суб'єкта господарювання.

Фінансові ризики можуть проявлятися в різних формах: ризик втрати ліквідності, ризик неплатоспроможності контрагентів, валютний ризик, ризик зниження рентабельності, ризик зменшення доходів через падіння попиту, а також ризик надмірного боргового навантаження. Усі ці загрози є актуальними для ТОВ «АКОРД ГРУП», що підтверджується аналізом його фінансової звітності за 2020-2024 роки.

Однією з базових стратегій мінімізації ризиків є диверсифікація. Вона передбачає розширення джерел доходу, постачальницьких каналів та ринків збуту. У випадку ТОВ «АКОРД ГРУП» ефективною є стратегія диверсифікації товарного асортименту, яка дозволяє уникати залежності від обмеженого кола продуктів і споживачів. Такий підхід підвищує гнучкість бізнесу та його стійкість до коливань ринкової кон'юнктури.

Не менш важливим напрямом є запровадження політики бюджетного контролю та оптимізації витрат. Це означає регулярний перегляд витратних статей, аналіз рентабельності операцій, виявлення непродуктивних витрат і усунення надлишкових операційних витрат. Особливої уваги потребує

управління витратами на логістику, енергоносії та оплату праці, оскільки саме вони є одними з основних складових собівартості продукції.

Крім того, підприємству необхідно формувати фінансовий резерв – антикризовий фонд, який дозволить забезпечити короткострокову платоспроможність у разі виникнення непередбачуваних обставин. Це можуть бути як внутрішні джерела, так і страхові інструменти, які дозволяють частково перекладати фінансові ризики на інші сторони.

Значну роль відіграє також управління дебіторською заборгованістю. Чітка кредитна політика, що передбачає встановлення лімітів і термінів оплати, систематичний моніторинг дебіторів, а також стимулювання клієнтів до своєчасного виконання зобов'язань – усе це сприяє зменшенню ризику втрати грошових потоків.

Для протидії валютним коливанням доцільним є впровадження інструментів хеджування та переходу на багатовалютну систему розрахунків із контрагентами. Це дозволяє зменшити негативний вплив коливань валютного курсу на фінансові результати підприємства.

Окремо слід виділити роль фінансового планування та сценарного моделювання. Створення кількох варіантів розвитку подій – оптимістичного, песимістичного та базового – дозволяє підготувати адаптивні стратегії реагування. У цьому контексті важливим є регулярне проведення stress-тестування фінансової моделі підприємства, що дає змогу оцінити чутливість фінансових результатів до змін ключових факторів зовнішнього середовища.

Таким чином, ефективне управління фінансовими ризиками передбачає не лише технічні фінансові інструменти, але й стратегічну трансформацію підходів до управління ресурсами. Створення багаторівневої системи фінансової безпеки дозволяє ТОВ «АКОРД ГРУП» підтримувати стійкість у періоди нестабільності,

приймати виважені управлінські рішення та забезпечувати довгострокову конкурентоспроможність на ринку.

Забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах економічної нестабільності потребує впровадження ефективних фінансових інструментів, які дозволяють мінімізувати ризики, забезпечити стабільність грошових потоків та створити передумови для стратегічного розвитку. До таких інструментів належать як традиційні, так і інноваційні фінансові механізми, що інтегруються в систему управління підприємством на різних рівнях – тактичному, операційному та стратегічному.

Одним із базових фінансових інструментів є *фінансове планування*, зокрема складання прогнозного бюджету доходів і витрат, бюджету руху грошових коштів (Cash Flow) та бюджету балансу. Це дозволяє не лише контролювати ресурсну базу підприємства, але й оперативно реагувати на зовнішні виклики. Планування на основі сценарного аналізу, яке враховує різні варіанти розвитку економічної ситуації, значно підвищує адаптивність підприємства до змін у зовнішньому середовищі.

Іншим важливим інструментом виступає *лізинг*, який дозволяє підприємству оновлювати основні фонди без істотного одночасного навантаження на фінансові ресурси. Особливо актуальним є використання операційного та фінансового лізингу при модернізації обладнання або розширенні логістичної інфраструктури. Це сприяє підвищенню продуктивності без потреби у значному зовнішньому кредитуванні.

Кредитні інструменти також залишаються дієвим способом акумулювання ресурсів. Проте ефективне використання позикового капіталу потребує виваженої політики управління боргами: контролю за коефіцієнтами покриття, дотримання графіку платежів та диверсифікації кредиторської бази. Використання таких механізмів, як кредитні лінії, банківські гарантії або

факторинг, дозволяє підвищити платоспроможність підприємства та забезпечити гнучкість у розрахунках із партнерами.

Окрему роль відіграє *страхування фінансових ризиків*, зокрема страхування дебіторської заборгованості, втрат прибутку, ризиків форс-мажорів. Наявність таких полісів забезпечує підприємству відшкодування у разі настання непередбачуваних подій та дозволяє підтримувати фінансову рівновагу.

З-поміж інноваційних інструментів варто виділити *форвардні контракти, опціони та своти*, які використовуються для хеджування валютних, відсоткових і товарних ризиків. Для підприємств, що ведуть зовнішньоекономічну діяльність або закупають ресурси за імпорнтними контрактами, ці інструменти є ефективним захистом від нестабільності валютного ринку.

В умовах цифровізації важливим напрямом є впровадження *електронного документообігу, автоматизованих систем управління фінансами (ERP)*, а також *блокчейн-рішень* для контролю за ланцюгами постачання та платежів. Це сприяє підвищенню прозорості фінансових потоків і зниженню ризику шахрайства або помилок у бухгалтерському обліку.

Таким чином, стійкість підприємства формується не лише за рахунок наявності фінансових ресурсів, але й через раціональне використання інструментів фінансового управління. Поєднання класичних та інноваційних механізмів дозволяє створити комплексну систему захисту від ризиків і забезпечити стратегічну гнучкість підприємства в умовах невизначеності та турбулентності економіки.

Фінансова безпека підприємств є важливою складовою національної економічної безпеки, а тому потребує всебічної підтримки з боку держави. В умовах економічної нестабільності, інфляційного тиску, високих воєнно-політичних ризиків і порушених ланцюгів постачання, актуалізується необхідність перегляду та вдосконалення державної політики у цій сфері.

Зміцнення фінансової безпеки підприємств має спиратися на цілісну нормативно-інституційну базу, ефективну систему моніторингу, а також на цільову підтримку малого та середнього бізнесу.

1. *Удосконалення законодавчого регулювання.* Необхідно оновити підходи до нормативно-правового забезпечення фінансової діяльності підприємств. Пріоритетними напрямками є: вдосконалення законодавства у сфері захисту прав кредиторів і інвесторів, гармонізація облікових стандартів з міжнародними нормами, а також дерегуляція в частині податкового адміністрування. Потрібно розширити правову базу з управління фінансовими ризиками на рівні підприємств, зокрема ввести поняття «фінансова безпека підприємства» в господарське законодавство.

2. *Податково-фіскальні стимули.* Державна політика має включати інструменти податкового стимулювання підприємств, які інвестують у модернізацію виробництва, енергоефективність, цифровізацію чи підвищення стійкості до ризиків. Це можуть бути податкові канікули, амортизаційні відрахування, пільги на інвестиції у критичні активи, прискорене відшкодування ПДВ тощо. Важливою є стабільність податкової політики як основи прогнозованості для бізнесу.

3. *Доступ до фінансування.* Участь держави у створенні механізмів доступного фінансування для підприємств є критично важливою. Йдеться про розвиток програм державних гарантій, субсидованих кредитів, співфінансування інноваційних проєктів. Через банки розвитку або спеціалізовані фонди підтримки бізнесу варто посилити доступ малого та середнього підприємництва до довгострокового капіталу. Окрему увагу слід приділити стимулюванню експортно орієнтованих компаній і підприємств у регіонах з підвищеним ризиком.

4. *Інституційна підтримка.* Ефективне функціонування системи фінансової безпеки підприємств неможливе без наявності державних інституцій, що займаються аналітичним супроводом, моніторингом ризиків, консультаціями з питань реструктуризації боргів чи антикризового управління. Доцільним є створення Національного центру моніторингу фінансової безпеки підприємств, а також регіональних антикризових штабів, які можуть надавати методичну допомогу підприємствам.

5. *Цифровізація фінансового нагляду та аналітики.* Використання цифрових платформ для збору, обробки та аналізу фінансових даних підприємств дозволяє забезпечити раннє виявлення загроз, покращити прозорість бізнесу та створити умови для адресної підтримки. Застосування Big Data, AI-аналітики та інтеграція з відкритими державними реєстрами є перспективним напрямом розвитку державного управління у сфері фінансової стабільності бізнесу.

6. *Освітні та просвітницькі ініціативи.* Важливою складовою є державна підтримка програм підвищення фінансової грамотності підприємців, менеджерів та бухгалтерів. Йдеться як про підвищення кваліфікації в галузі управління ризиками, фінансового планування, так і про навчання сучасним інструментам антикризового управління та цифровим технологіям.

Узагальнюючи, можемо сказати, що формування ефективної державної політики у сфері фінансової безпеки підприємств потребує комплексного підходу, що поєднує законодавчі ініціативи, фіскальну підтримку, розвиток фінансових інструментів і цифрових сервісів. Такий підхід сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств, зниженню ризиків втрати фінансової стійкості та забезпеченню довготривалого розвитку національної економіки в умовах посткризового відновлення.

Висновки до розділу 3

У ході дослідження узагальнено теоретичні та практичні підходи до забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах економічної нестабільності. Зокрема, акцент зроблено на багаторівневих заходах, які мають адаптивний та системний характер.

Визначено, що ефективне управління фінансовими ризиками повинно ґрунтуватися на диверсифікації джерел доходу, контролі витрат, формуванні антикризових резервів, активному моніторингу дебіторської заборгованості та впровадженні хеджінгових інструментів. Ці стратегії є ключовими для збереження платоспроможності та конкурентоспроможності підприємства, зокрема ТОВ «АКОРД ГРУП».

Обґрунтовано, що застосування фінансових інструментів – як традиційних (лізинг, кредитування, страхування), так і інноваційних (форвардні контракти, ERP-системи, blockchain-рішення) – є необхідною умовою підвищення фінансової стійкості та адаптаційної здатності підприємств до зовнішніх шоків.

Доведено, що державна політика у сфері фінансової безпеки потребує комплексної модернізації: вдосконалення нормативно-правової бази, розвитку інфраструктури фінансової підтримки, цифровізації фінансового моніторингу, податкового стимулювання та підтримки малого й середнього бізнесу. Особлива роль у цьому процесі відводиться формуванню системи національного моніторингу фінансової безпеки та просвітницьким ініціативам.

На основі аналізу зроблено висновок, що забезпечення фінансової безпеки має здійснюватися як на рівні окремих підприємств, так і на державному рівні. Координація цих заходів дозволить зменшити системні ризики, підвищити ефективність фінансового управління та зміцнити стійкість українського бізнесу в умовах довготривалої економічної турбулентності.

ВИСНОВКИ

У даній кваліфікаційній роботі було досліджено теоретичні основи, практичні аспекти та стратегічні напрямки забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах економічної нестабільності, зокрема на прикладі діяльності ТОВ «АКОРД ГРУП».

Розкрито сутність та значення фінансової безпеки підприємства як багатокomпонентної категорії, що включає здатність суб'єкта господарювання забезпечувати сталий розвиток, протидіяти фінансовим ризикам та оперативно реагувати на виклики зовнішнього і внутрішнього середовища. Встановлено, що фінансова безпека є не лише функціональною складовою економічної безпеки, а й основою платоспроможності, рентабельності та інвестиційної привабливості підприємства.

Проаналізовано основні внутрішні та зовнішні загрози, що впливають на рівень фінансової безпеки. Визначено, що до критичних факторів належать інфляція, валютна нестабільність, зростання кредитного навантаження, нерегулярність грошових потоків, а також неефективна система управління ризиками. Запропоновано комплексний підхід до їх ідентифікації та оцінювання.

Окреслено методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки, серед яких найдоцільнішим є використання інтегрального індикатора, що дозволяє врахувати системність і багатовимірність даної категорії. Здійснено огляд моделей оцінювання (включаючи підходи Бланка, Турхана, Горобець–Гончарука), що дозволяє сформулювати основу для практичної діагностики фінансової стійкості підприємства.

На основі фінансового аналізу ТОВ «АКОРД ГРУП» за 2020-2024 рр. встановлено, що підприємство досягло позитивної динаміки розвитку до 2023 року: зростання доходів, чисельності персоналу, розширення активів. Водночас у 2024 році фіксується уповільнення темпів зростання через вплив кризових

явищ, зокрема зниження рентабельності, доходів та прибутку, що свідчить про зниження фінансової безпеки.

Доведено, що ключовими ризиками для підприємства в умовах економічної нестабільності є: інфляційний тиск, падіння споживчого попиту, кредитні ризики та загострення конкуренції. У відповідь на це ТОВ «АКОРД ГРУП» здійснило оптимізацію зобов'язань, скоротивши боргове навантаження, що вказує на здатність адаптуватися до викликів середовища.

Запропоновано напрями підвищення фінансової безпеки підприємства, серед яких: диверсифікація джерел доходів, створення антикризових резервів, хеджування валютних ризиків, впровадження фінансового планування на основі сценарного моделювання, а також оптимізація дебіторської заборгованості та витрат.

Окреслено ефективні фінансові інструменти для підвищення стійкості підприємств – як класичні (лізинг, кредитування, страхування), так і інноваційні (форвардні контракти, ERP, blockchain), що дозволяють комплексно управляти ризиками та забезпечити гнучкість в умовах турбулентності.

Обґрунтовано необхідність модернізації державної політики у сфері фінансової безпеки, яка має ґрунтуватися на вдосконаленні правової бази, стимулюванні інвестицій, створенні антикризових інституцій, цифровізації моніторингу, розширенні доступу до фінансування та підвищенні фінансової грамотності бізнесу.

Таким чином, результатом дослідження стало формування узагальненої системи практичних та стратегічних заходів, що можуть бути використані підприємствами для зміцнення фінансової безпеки в умовах економічної турбулентності. Запропоновані рішення мають важливе значення для адаптації підприємств до викликів сьогодення і забезпечення їх довгострокового сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушків Б. М., Малюта Л. Я. Економічна та майнова безпека бізнесу : навч. посіб. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.
2. Бланк І. А. Управление финансовой безопасностью предприятия : монография. Київ : Ельга, Ника-Центр, 2004. 784 с.
3. Бондарчук Н. В., Фесенко А. В. Управління системою фінансової безпеки підприємства. Молодий вчений. 2018. № 9(61). С. 237–240.
4. Варналій З. С., Мехед А. М. Забезпечення функціонування системи фінансової безпеки підприємства та методи оцінки її ефективності. Scientific Collection "InterConf". 2020. № 1(31). С. 38–45.
5. Варналій З. С., Мехед А. М. Теоретико-методичні підходи до оцінки фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Наукові записки ЛУБП. 2022. Вип. 32. С. 203–211.
6. Відомості про ТОВ «АКОРДГРУП». OpenDataBot. URL: <https://opendatabot.ua/c/37219763>
7. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18–22. Ст. 144.
8. Гуржій Н. М., Колтунік А. Ю. Особливості сучасних підходів до стратегічного управління розвитком підприємства. Економіка та управління підприємством. 2016. Вип. 14. С. 344–347.
9. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Дубинська О. С. Визначення рівня фінансово-економічної безпеки на підставі аналізу фінансової звітності підприємства. Таврійський науковий вісник. 2021. Вип. 5. С. 112–122.
11. Єрмошенко М. М. Економічні та організаційні засади забезпечення

фінансової безпеки підприємства : препринт. Київ : НАУ, 2009. 78 с.

12. Єпіфанов А. О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія. Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. 295 с.

13. Живко З. Б. Економічна безпека підприємства: сутність, механізми забезпечення, управління : монографія. Львів : ЛігаПрес, 2013. 472 с.

14. Закони України. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 40. Ст. 365.

15. Закони України. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 1. Ст. 1.

16. Закони України. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 39. Ст. 351.

17. Закон України. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.

18. Закон України. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13–17. Ст. 112.

19. Інвестиційні ризики в умовах нестабільності. SME.DO – Офіс розвитку малого і середнього підприємництва. URL: <https://sme.gov.ua/>

20. Коць Д. В. Характеристика сутності фінансової безпеки підприємств в умовах змін. Інфраструктура ринку. 2023. Вип. 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct71-27>.

21. Краснокутська Н. С., Коптева Г. М. Дефініція поняття «фінансова безпека підприємства»: основні підходи та особливості. Бізнес Інформ. 2019. № 7. С. 14–19.

22. Картузов Є. П. Визначення фінансової безпеки підприємства: поняття, зміст, значення і функціональні аспекти. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 8(134). С. 172–182.
23. Марусяк Н. Л., Бак Н. А. Фінансова безпека підприємства та загрози її втрати в сучасному економічному середовищі. Економіка та держава. 2022. № 2. С. 109–113.
24. Мельник С. І. Теоретичні аспекти застосування антисипативного управління фінансовою безпекою підприємства. Агросвіт. 2020. № 5. С. 31–35.
25. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств : теорія, методологія, практика : монографія. Львів : Растр-7, 2020. 384 с.
26. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/>
27. Назаренко Т. П. Служба внутрішнього аудиту: особливості організації. Економічний аналіз. 2016. Т. 23. № 2. С. 119–125.
28. Носань Н. С. Актуальні загрози та ризики фінансової безпеки України на межі посткризового та євроінтеграційного періодів. Причорноморські економічні студії. 2019. № 40. С. 35–39.
29. Новіченко Л., Свирида О. Фінансова безпека підприємства як основа фінансової безпеки держави. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. № 4. С. 27–31.
30. Національний банк України. Звіти про фінансову стабільність. URL: <https://bank.gov.ua/>
31. Пасічник В. Філософська категорія безпеки як основа нової парадигми державного управління національною безпекою. Демократичне врядування. 2011. Вип. 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2011_7_7.
32. Пігуль Н. Г., Хомутенко А. В. Теоретичні основи фінансової безпеки підприємства та механізм управління нею. Вісник СумДУ. 2019. № 2. С. 80–87.

33. Ситник Н., Гаврецька І. Фінансова безпека суб'єктів господарювання як важлива складова економічної безпеки держави. Wien-Vinnytsia : List Verlag, 2021. С. 181–185.
34. Сич О. А., Калічак І. І. Дискримінантний аналіз і його застосування в прогнозуванні банкрутства підприємства. Молодий вчений. 2017. № 2. С. 333–339.
35. Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика : монографія. Київ : ЦУЛ, 2015. 128 с.
36. Турхан Х. О. Механізм забезпечення фінансової безпеки машинобудівних підприємств. Наукові записки Української академії друкарства. 2013. № 4. С. 85–92.
37. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія. Київ : КНЕУ, 2004. 268 с.
38. Химич І. Г., Винник Т. М., Константюк Н. І. Фінансова безпека підприємства як антикризовий метод управління. Modern Economics. 2021. № 25. С. 153–159.
39. Цвайг Х. І., Галайко Н. В. Загрози фінансовій безпеці підприємства та шляхи їх усунення. Причорноморські економічні студії. 2016. № 11. С. 181–185.
40. Чинні нормативно-правові акти України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
41. Aleksin G. Financial Strategy Formulation and Implementation under Economic Uncertainty: Ukrainian companies' case. VUZF Review. 2020. № 5(2). С. 38–47.
42. Finkler C. Financial Management for Public, Health, and Not-for-Profit Organizations. – Boston: Pearson, 2019.

43. Franchuk V., Omelchuk O., Melnyk S., Kelman M., Mykytyuk O. Identification the ways of counteraction of the threats to the financial security of high-tech enterprises. *Business: Theory and Practice*. 2020. № 21(1). P. 1–9.
44. Garry J. Schinasi. Defining Financial Stability. IMF Working Paper Series. 2004. WP/04/187. Pp. 1–16.
45. Haber J., Bukhtiarova A., Chorna S., Lastremska O. Forecasting the level of financial security of the country on the example of Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2018. № 15(3). C. 304–317.
46. Onyshchenko S.V. Assessment of Financial Security of Enterprises in Conditions of Uncertainty // *European Scientific Platform*. – Prague, 2023. – C. 106–113.
47. SME.DO – Office for the Development of Small and Medium Business. URL: <https://sme.gov.ua/>
48. Мужиков А. В. Забезпечення фінансової безпеки ПрАТ «Запорізький завод важкого кранобудування» на засадах контролінгу : дипломна робота / А. В. Мужиков ; наук. керівник д.е.н., проф. Зборовська О. М. ; Національний університет «Запорізька політехніка». – Запоріжжя, 2023. – 166 с.
49. Горобець Т.А., Гончарук А.Г. Методичний підхід до оцінки ефективності діяльності підприємств малого та середнього бізнесу. *Проблеми системного підходу в економіці*. Київ, 2019. Вип. № 5(73). С77–86.
50. Zhytar M.O., Samorodov B.V., Sosnovska O.O., Ananieva J.V. Methodical approach to the Quantification of Enterprise Financial Security Level. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 2020. № 32. P. 269-277.
51. Kachula S., Zhytar M., Sidelnikova L., Perchuk O., Novosolova O. The Relationship between Economic Growth and Banking Sector Development in Ukraine. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2022. № 19. P. 222-230. URL: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55537055600>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Код ЄДРПОУ

37219763**ТОВ «АКОРД ГРУП»**

Директор

Робул Сергій Олексійович

❖ Компанія зареєстрована на загальній системі оподаткування

❖ Платник ПДВ № 372197626512 станом на 22.04.2025

Контактна інформація

Для доступу до контактної інформації необхідно зареєструватися або увійти в систему.

Реєстраційні дані

Час витягу з ЄДР

24 квітня 2025 р. о 22:40

Повна назва

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АКОРД
ГРУП»

Назва англійською мовою

LIMITED LIABILITY COMPANY "ACCORD GROUP"

Адреса

02094, Україна, місто Київ, **вулиця Черчилля Вінстона**, будинок,
83

Дата заснування

21.07.2010

Директор

Робул Сергій Олексійович

Код ЄДРПОУ

37219763

Статутний капітал

1 000 000 ₴

Основний вид діяльності

46.44 Оптова торгівля фарфором, скляним посудом і засобами
для чищення

Інші види діяльності
Оптова торгівля іншими товарами господарського призначенн...
Керівники
Робул Сергій Олексійович
керівник

Власники

Кисіль Олеся Вікторівна

 Україна

Засновник

500 000 ₴ 50%

Робул Сергій Олексійович

 Україна

Засновник

500 000 ₴ 50%

Кисіль Олеся Вікторівна

 Україна

Кінцевий бенефіціарний власник

Робул Сергій Олексійович

 Україна

Кінцевий бенефіціарний власник

Фінансові показники

	2024	2023	2022	2021	2020
Дохід	81 462 500 ₴	119 507 600 ₴	37 383 000 ₴	60 644 800 ₴	39 061 100 ₴
Чистий прибуток	1 537 900 ₴	2 686 700 ₴	1 080 500 ₴	1 130 400 ₴	793 900 ₴
Активи	46 887 800 ₴	53 318 500 ₴	47 129 000 ₴	35 596 900 ₴	30 421 600 ₴
Зобов'язання	34 464 200 ₴	42 211 400 ₴	36 789 800 ₴	31 080 600 ₴	—
Кількість працівників	17	15	12	12	—

Історія змін реєстраційної інформації

Дата	Зміна	Було	Стало
<u>Увійдіть</u> для отримання дати останніх змін	Змінилась адреса в едр	Україна, 02094, місто Київ, вул.Червоноткацька, будинок 83	Україна, 02094, місто Київ, вул.Черчилля Вінстона, будинок 83
06.08.2020	Змінилась адреса	02068, м.Київ, Дарницький район, ВУЛИЦЯ АХМАТОВОЇ, будинок 13, квартира 272	02094, м.Київ, Дніпровський район, ВУЛИЦЯ ЧЕРВОНОТКАЦЬКА, будинок 83